

نۇھە، دىتىمورۇش لاؤه مىد بىتنىيان دان دبارىش مىتارا ۲
لوستىپىنىا (سكاراغ دېغىل ۋەنوكىل) سەھىك سەمىي
كىسوغىي دورو دىسبىلە اوتاراش. دىدالىم كاواسىن اين
ترماستقىلە بىندر آتولىپى دانس سوغىي تاڭوس، كۆپىنكا
دانس سوغىي زوڭر [Xucar]، سىكۈپى ياخىد چاڭغۇچى سوغىي
دورو، كواڭلۇكىسرا، ولىنىسىا، دېنىيا، ئىكانتى، كازىچىنىا،
مرسىا، لوركا دان بىزرا.

جىاهەن بىشكىتكاش اىالە مەندۇغۇي ئالىسىيا دان
لوستىپىنا دەن بىندر مەيدا، اىپورا، بېجا، لىسىن،
كۆپىرا، لۇڭو، استوركىا، زەمۇرما، سلامنەكادانلاپىن ۲.
جىاهەن بىشكىڭىشىن مەرتىغى دەرى تېي سوغىي دوروايىة
ھەنگى كەنونغ فەرنيس ۋە دىسبىلە مېبىلە سوغىي ابرۇ
دەن بىندر مەيدا دىسبىلە بارىش - دىدالىم كاواسىن اين ترماستقىلە
بىندر آ ساراڭوسا، تەرسا، تاراڭونا، بارسىلۇنما،
كېرىونا، ارڭىل، تودىلا، بلادولىد، ھوپسکا، جود،
بو بىسترو دانلاپىن ۳.

كەدىن درىد اىيت، افكل دەدۋاتى لايىن ۴
ئەرتعالوقۇن، دادا كىن قۇل جىاهەن بىشكىيمان، يائىت
دىسبىلە سان كەنونغ قېرىنىسىس اىيت، مەندۇغۇي ناربۇن
نېھىس، كرڪاسون، بىزرس، اڭذ، مولۇن دان
لۇدىپ.

اداۋون اورۇغ ۵ عرب دان بىر بىر اىيت تىرىلە سۈكە
دودق دىدالىم بىندر ۶. مك دودقلە مەرىكىيەت دىسبىتو
بىر قېھقى ۷ ماسىغ ۸ دەن فېلىھەن دان سەھىكەقۇن
بىغىمەكىن اىيت مەمەھەرەكىن مەرىكىيەت درىد قەرساڭىن ۹
بىغ گادۇغ ۱۰ دادا كىن اولە سەنگە ۱۱ درىد قېھقى نىصانى
اىيت، تىنافىي مەنبۇھەكىن فەرچىبۇرۇان بىغ مەباوا بالا
كائنس مەرىكىيەت.

(اد سېبۈغان)

اىيت ماسق كەدالىم نىڭرى اىيت. سەھىك قەرىي ۱۰ فۇن
لۇكىن تىدق ۋاھىسەتى دەن ۋەر باھەن اىيت. بىرگەت
دوزىي Dozy سئورۇغ اھلى تارىخ يغىراۋاڭام نىصانى ۱۱
”سکورۇغ آش مەرىكىيەت ۋاھىسەتى قەدۋرمۇلائىن“: سئورۇغ
لەكىي ۋەنولىپىس بىغ مېشىۋەر بىرگەت دەمكىن ۱۲ - ”اورۇغ ۱۳
مەغرىبى اىيت ملاكىغۇ دان مەندىرىيەن كراچائىن خىردە
(Cordova) بىغ مەجادىي ساتۇرۇچاڭ كەڭلىزمان آفرىنتاھەن
دان ۋە مەس سلۇرە بىنوا اېرىۋە، اىت تىرىلم دىدالىم
لەتون بىجاھىلەن، كەلياران دان ۋەر بىنتاھەن، كراچائىن اېتولە
سەھاج بىغ مەمكىغۇ سولوھ علم دان قەرتىدىن يغىرالىغۇ بىندراغ
چەپىاڭ دەداشىن عالم بارت. دانلەكىي جاڭىنلە دىسەنگە
بەھوا اورۇغ ۱۴ مەغرىبى اىيت، سەقەر قوم آلپىر بىغ مەندەھولوپىن
مەباوا كېنسان دان كەظا ئەپەن قەبلەكشىن، امة جاۋە
دەرەن بىغىمەكىن اىيت، دان تىدق قەلە فەرەن نىڭرىي اندلس
اىيت دەرەننە سېكىتىو لمە لمۇۋە دان عادىل دان بىققىسان
سەقەر دەرەننە اكىدىي اولە قەنۇلۇغ ۱۵ عرب اىيت. مك
دەندا كە مەرىكىيەت مەنداقە كېجەن، ۋە مەخالىن كەن فەرەننەن
اىيت تىدق قەلە دەفە دەكتەۋىي، كراز مەرىكىيەت دانلىغۇ
اىالە ھەپىر ۱۶ نەرس دەرى بىلتىرا ۱۷ عرب اىيت، دان
كەنەنەن ۋە مەنداقە كەنەن ۱۸ آبىة تەقولە تىدق مەميرى
قۇلۇغ ۋە مەننۇۋە علمو مەرەننە امە ۱۹ اسىغۇ.

مك دەن توحوان آقىدەپىنگ اتۇمۇدەكىن فەرەننەن،
نىڭرىي اندلس اىيت دېبەكىي اولە كراچائىن عرب اىيت
ۋە امەنچىت جىاهەن آقىغى بىر، تىپ ۲۰ سانو دىباوه سئورۇغ
كېرىنور بىغ تەنگىرۇغ ۲۱ كەندۈز بىرایە قەسىر سەر بىش بىرگەن
دەن فەرەننەن جىاهەن اىيت.

جىاهەن بىغىرتابام اىالە مەندۇغۇي اندالوسيا (Andalusia)
يائىت دېسا بىغ دودق دان تارا لاؤه دەن سوغىي كواڭ
لەكويپر [Guadalquivir] بىرسە تانە بىغ مەرتىغى دەرى
سوغىي این كىسوغىي كواڭدیانا (Guadiana) دەن بىندر
خىردە، سېبىيل، ملاكاكا، اسڃا، جاپىن دان وسونا.
جىاهەن بىشكەۋاڭ اىالە مەندۇغۇي سەوا اندلس